

COV IJmuiden heeft Bachs Matthäus Passion in het hoofd zitten

'Hopelijk dat we Bachs werk nog zingen als we 100 jaar bestaan'

DOOR GERARD VAN PUTTEN

IJMUIDEN - De Matthäus Passion staat als een vast en hooglijk gewaardeerd ijkpunt sinds 1957 op het repertoire van de Christelijke Oratorium Vereniging IJmuiden. Op zondagen is vanaf kantsels en altaren goed te zien dat het land in de afgelopen decennia danig is gedeconfessionaliseerd en dat menigeen in de loop der jaren zelfs van 'n geloof is gevallen. Daarentegen geldt Bachs fabuleuze verklanking van de lijdensweg van Jezus nog altijd als een reli-hit, waarvoor ook op 26 maart de Nieuwe Kerk volloopt.

Een goed uur voor aanvang van de tweede repetitieavond meldt Jan Mulders zich al present in Gebouw De Rank aan de Koningin Wilhelminakade. Al bijna veertig jaar stelt hij zich dienstbaar op ten aanzien van COV IJmuiden. Als bas maakte hij de Matthäus Passion dertig keer vocaal mee. Sinds hij zanger af is, verleent Mulders als technisch medewerker alle mogelijke hand- en spandiensten. Precies een week voor de generale repetitie in de Nieuwe Kerk is Mulders in het vaste repetitielokaal van de COV IJmuiden doende met de stoelensetting. Hij houdt zich daarbij aan de opstelling van het koor in de Nieuwe Kerk. „Zodoende kunnen de koorleden er alvast aan wennen wie naast wie komt te staan.”

Helma van Hemert is sinds vijf jaar lid van het koor. Opvallend goed articulerend deelt ze mee iets te doen "in de organisatie" en als sopraan levert ze ook haar vocale bijdrage. Ze zegt de Matthäus Passion onderhand wel redelijk in het hoofd te hebben. In januari is dirigent Piet Hulsbos begonnen

met het klaarstomen van de sopranen, alten, tenoren, baritons en bassen voor "het absolute hoogtepunt" van het jaar. „Thuis zingen doe ik niet aan”, zegt Van Hemert met nadruk. „De meeste projectleden wel om straks goed voor de dag te komen in de volle kerk.”

Voor alle duidelijkheid geeft penningmeester Jan Stekelenburg nadere uitleg over het fenomeen 'projectlid' dat als noodgreep in 2007 is bedacht. „Ik weet niet zo veel van muziek, maar ik heb me laten vertellen dat voor de uitvoering van de Matthäus Passion rond honderdtien mensen nodig zijn. Daar kwamen we met zeventig vaste leden aan tekort. Momenteel hebben we zo'n vijftig projectleden die zich in januari hebben aangemeld om met ons de Matthäus te mogen meezingen. Ze betalen daar tweeënhalve maand contributie voor, dus in totaal 37 euro 50.”

De stemtest die aspirant-projectleden in de regel moeten afleggen, mocht Jeannet Göbel uit Alphen aan den Rijn aan zich voorbij laten gaan. Maar ze is dan ook een zus van dirigent Piet Hulsbos. En broer Piet weet als geen ander, hoe goed bij stem ze is. Göbel: „Ik zing in een kamerkoor en zong in COV Alphen aan den Rijn en in Bredode Consort. Hier in IJmuiden hoorde ik er meteen bij. Ik durf te zeggen dat de Matthäus Passion van COV IJmuiden puurder, echter en hoogwaardiger klinkt dan bijvoorbeeld die van Naarden. Ze zingen het hier met hart en ziel, vanuit een religieuze beleving. Als de uitvoering achter de rug is stop ik, want een heel jaar heen en weer rijden wordt me te bezwaarlijk.”

Vice-voorzitter Wil de Bruijn

Met hart en ziel repeteren voor de Matthäus Passion.

„Ik zing al sinds 1972” maakt trots kenbaar dat COV IJmuiden ook ver buiten de gemeentegrenzen hoog in aanzien staat. „We hebben luisteraars uit Julianadorp, Rotterdam, Leiden, Den Haag, Soest en Utrecht.” Ze wijst naar haar schoonzus Riet Barg. Zoals deze het zelf uitdrukt is ze in 1958 op de COV IJmuiden gegaan.

„Ik ben er vanwege de kinderen twee jaar tussenuit geweest”, vertelt de 70-jarige alt. Ze heeft de legendarische dirigent Willem Wieschahn nog meegeemaakt. „Ik heb veel van die man geleerd.”

Afgaande op haar conduites-taat als zangeres heeft ze er een kleine negentig uitvoeringen van de Matthäus Passion op zit-

ten, want ze leende haar stem ook geregeld aan gelijksoortige zangexercities in Amsterdam en Amstelveen. „De Matthäus zit helemaal in mijn hoofd. Ik gebruik de partituur niet eens meer. Het is in één woord heerlijk om de Matthäus te zingen.”

Piet Hulsbos, dirigent van COV Vereniging IJmuiden, is een routinier. Maar dan wel een die

geen repetitie als een routineklus afdoet. Hij beaamt dat Bachs beroemdste oratorium er goed in zit bij zijn koor. Een enkele keer neemt hij een te ijl nootje waar uit de hoek van de sopranen, maakt hij de bassen duidelijk dat ze best wat meer sonor mogen klinken en dat de oe-klanken wat mooier uit de monden mogen komen.

Hier geeft een gepassioneerd mens de maat van de repetitie aan. Vol bezieling, betrokken ook. Wat hij niet weet van Bachs meesterwerk is te verwaarlozen, menen sommige koorleden. „Toch overkomt het me nog dat ik in een partituur iets ontdek waarvan ik zeg: 'verrek, dat heb ik vorig jaar over het hoofd gezien', bekent Hulsbos. Maar inderdaad weet hij zijn weetjes, deze Heemstede-naar. Hij vertelt dat zelfs in Bachs Heimat Duitsland de Matthäus Passion niet zo'n reli-hit is als in dit land. Nergens wordt rond Pasen Bachs meesterstuk met zo veel passie gebracht. En dat is in feite te danken aan componist Felix Mendelssohn Bartholdy, die in 1829 besloot het door generatiegenoten van Bach verketterde oratorium na precies een eeuw onder het stof vandaan te halen.

Genie

„Bach was een genie”, zegt Hulsbos.

Volgens Hulsbos moet Bach een voorliefde hebben gehad voor het getal 14. Ga maar na: B+A+C+H staat gelijk aan 2+1+3+8=14. En de Matthäus Passion telt 14 korallen. En de begeleiding van de Christuspartij, basso continuo, wordt in precies 365 noten gespeeld. Zoals Jezus zich voor gelovigen 365 dagen van het jaar openbaart als fundament van het bestaan. En 3+6+5=14. „Zoals het een genie betaamt, heeft Bach op een speciale manier zijn handtekening gezet onder de Matthäus. Voor mij is de opvoering altijd weer een feest.”

Maar niet alles is hosanna in gebouw De Rank. Aan het repeterende koor is het niet te horen, maar wel degelijk drukt een sombere ondertoon op dez-

Matthäusuitvoering. Allereerst is er het structurele gebrek aan aanwas. Scheidend penningmeester Jan Stekelenburg becijferde vier jaar geleden al dat de koorleden gemiddeld ruim 62 jaar zijn. En de vergrijzing zet door. Stekelenburg las in de krant van op handen zijnde gemeentelijke bezuinigingen waaraan ook de culturele sector niet zal ontkomen. Hij vreest dat er straks een substantieel percentage van het 'leuke' gemeentelijke subsidiebedrag wordt afgeschaafd. Dat kon er nog wel bij, nadat eerder de provincie als donor is gestopt. „Orkest, solisten, organist meegerekend kost een uitvoering van de Matthäus Passion 22000 euro. Ik hoop dat over vijf jaar bij het honderdjarig bestaan de Matthäus nog steeds kan worden uitgevoerd. Maar als er niet gauw nieuwe fondsen worden gevonden zal er, ben ik bang, ingekrompen moeten worden op de Najaarsconcerten aangezien de Matthäus Passion hier heilig is. Anders zou nog voor het honderdjarig bestaan het requiem kunnen klinken, al moet ik daar niet aan denken.”

„Dat zou eeuwig zonde zijn”, reageert dirigent Piet Hulsbos. „Maar eerlijk gezegd denk ook ik met het oog op de volgende jaren dat elke Matthäus Passion er een is.”

Matthäus Passion, vrijdag 26 maart in de Nieuwe Kerk in de Kanaalstraat te IJmuiden. Aanvang 19.30 uur. De kerkdeuren gaan open om 18.45 uur. Medewerkeren: de Christelijke Oratorium Vereniging IJmuiden o.l.v. Piet Hulsbos, het orkest Philharmonia Amsterdam en het Ruach Jeugdkoor uit Katwijk aan Zee. Orgel: Cor Brandenburg. Viola da gamba: Jan Insinger. Solisten: Rein Kolpa (evangelist), Hugo Oliveira (Christus Partij), Wieke Ubels (sopraan), Heleen Resoort (alt), Arco Mandemaker (tenor) en Rick Zwart (bas).

FOTO UNITED PHOTOS/REMC0 VAN DER KRUIS